

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

28 май 2012 г. – Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Най-старите поселения на славянските племена се намират:

- А) на Скандинавския полуостров
- Б) в Централна Европа
- В) в Югоизточна Азия
- Г) на Балканския полуостров

2. Каква е съдбата на старата Велика България след смъртта на хан Кубрат?

- А) разпада се под ударите на хазарите
- Б) териториите ѝ са разделени между неговите наследници
- В) завладяна е от арабите
- Г) изпада в зависимост от татарите

3. Коя област е включена в границите на българската държава през първата половина на VIII век ?

- А) Загоре
- Б) Солунската
- В) Пловдивската
- Г) Кутмичевица

4. Годината на създаване на славянската азбука (глаголицата) е посочена в:

- А) Балшинския каменен надпис на княз Борис
- Б) Светославовия сборник, съставен от цар Симеон
- В) „Пространно житие на Свети Кирил” от Методий
- Г) съчинението „За буквите” от Черноризец Храбър

5. Исторически значима последица от покръстването за българите през IX век е:

- А) налагането на гръцкия език за официален в богослужението
- Б) укрепването и централизирането на княжеската власт
- В) забраняването на войните като средство на външната политика
- Г) разделянето на българското общество на езичници и християни

6. Коя е вярната хронологична последователност на събитията?

1) създаването на комитатите; 2) въвеждането на първите писани закони в България; 3) сключването на първия търговски договор на България с Византия; 4) решенията на Преславския събор; 5) създаването на самостоятелната българска църква

- А) 2, 5, 3, 4, 1
- Б) 3, 2, 1, 5, 4
- В) 2, 1, 5, 4, 3
- Г) 3, 2, 4, 1, 5

7. Кое от посочените събития се е случило по време на управлението на цар Самуил?

- А) провъзгласяването на Карл Велики за император
- Б) превземането на Видин от император Василий II
- В) обявяването на Първия кръстоносен поход
- Г) превземането на Охрид от император Василий II

8. „Примас на цяла България” е:

- А) духовното звание, което приел Климент Охридски при идването в България
- Б) титлата, с която се величаели комит Никола и неговите наследници
- В) санът на българския духовен глава след сключване на уния с Римската църква
- Г) аристократична титла в България при управлението на цар Иван Асен II

9. Кое твърдение съответства на идеите на средновековния аскетизъм?

- А) трябва да се живее в смирение, бедност и въздържание от плътските блага
- Б) Бог е създател на душата на човека, а Сатаната – на тялото му
- В) трябва да се отхвърлят всякакви лишения и въздържания и да се живее в лукс и богатство
- Г) Бог не съществува и няма нужда от църковна организация и религия

10. Кое понятие отразява най-точно вътрешното състояние на Османската държава според текста на султанската заповед от XVIII век?

„Понеже редът на нещата в страната ми е компрометиран,...за безопасност на живущата рая и дума не може да става, защото тези ... алчни за грабеж и богатство хора са се впуснали за плен и плячка...”

- А) държавен преврат
- Б) реформа
- В) експанзия
- Г) анархия

11. Коя институция на Османската държава, вековна опора на властта, е ликвидирана през първата половина на XIX век?

- А) спахийството
- Б) вилаетите
- В) имперската банка
- Г) еснафите

12. Първият препис на „История славянобългарска” е направен от:

- А) Стойко Владиславов в Котел
- Б) монах Спиридон в манастира Нямец
- В) монах Йосиф Брадати в Рилския манастир
- Г) Христаки Павлович в Бдин

13. Кое е вярното обяснение на понятието „абаджийство”?

- А) данък върху занаятчийското производство
- Б) занаят, свързан с производството на ширити за украса на дрехите
- В) занаят, свързан с производството на груби вълнени платове
- Г) организация на производството, при която се използват машини

14. Първата текстилна фабрика в българските земи е основана в:

- А) Сливен през 1834 г.
- Б) Габрово през 1835 г.
- В) Русе през 1866 г.
- Г) Белград през 1869 г.

15. На кое събитие е съвременник Георги Раковски?

- А) Руско-турската война (1806-1812 г.)
- Б) Кримската война (1853-1856 г.)
- В) Старозагорското въстание (1875 г.)
- Г) Априлското въстание (1876 г.)

16. Основно искане на българите през първия етап от църковната борба през Възраждането е:

- А) изграждане на български храм в Цариград
- Б) откриване на българско училище в София
- В) забрана на църковните данъци
- Г) назначаване на гърци за владици

17. Кое събитие е свързано с революционната дейност на Любен Каравелов?

- А) организиране на българското опълчение в Руско-турската война от 1828-1829 г.
- Б) създаване на Добродетелната дружина през 1853-1854 г.
- В) създаване на БРЦК през 1869 г.
- Г) подготовка на съгласувано със Сърбия въоръжено въстание през 1871-1872 г.

18. Кое твърдение, отнасящо се за ролята на Българското опълчение в Освободителната война, е вярно?

- А) Опълченците заедно с руските войни от Източния отряд блокират действията на турците в т. нар. „укрепен четириъгълник”
- Б) Опълченците заедно с руските войни побеждават в сражението при Плевен и спират настъплението на Осман паша
- В) Опълченците заедно с руските войни блокират действията на Сюлейман паша след сражението на вр. Шипка
- Г) Опълченците заедно с руските войни от Западния отряд разбиват турците при форсирането на р. Дунав при Свищов

19. За коя област, откъсната от възстановената българска държава чрез Берлинския договор (1878 г.), се отнася следното описание?

„Тя остава под пряката власт на султана при условията на административна автономия. Управлението ѝ се възлага на главен управител – християнин, назначен от турското правителство с одобрението на Великите сили. Европейска комисия от представители на Великите сили и Турция трябва да изработи Органическият устав.“

- А) Родопската област
- Б) Източна Румелия
- В) Западна Тракия
- Г) Вардарска Македония

20. Недоволството на българите от решенията на Берлинския конгрес (1878 г.) се проявява чрез:

- А) организиране на Старозагорското въстание
- Б) създаване на две политически партии
- В) създаване на комитети „Единство“
- Г) прекратяване на отношенията с Русия

21. От кой официален документ е следващият откъс?

„ Чл. 8. Лицето на княза е свещено и неприкосновено.(...) Чл. 57. Разделение на съсловия в България не се допуска. (...) Чл. 79. Печатът е свободен.“

- А) Устав на Либералната партия
- Б) Инструкция на Временното руско управление
- В) Указ на княз Александър Батенберг
- Г) Конституция на Княжество България

22. Каква функция НЕ изпълнява князът според Търновската конституция?

- А) върховен главнокомандващ
- Б) формира правителството
- В) председател на Народното събрание
- Г) представител на държавата в чужбина

23. След разпокъсването на българските земи от Берлинския договор (1878 г.) ролята на общобългарска институция се изпълнява от:

- А) монархическият институт в Княжество България
- Б) Областното събрание в Източна Румелия
- В) Министерския съвет в Княжество България
- Г) Българската екзархия в Цариград

24. Каква промяна настъпва в духовния живот на българското общество след Освобождението?

- А) ускорява се европеизацията на българската култура
- Б) въвежда се задължително и платено начално образование
- В) ограничават се средствата за театрално изкуство
- Г) откриват се първите читалища

25. България се включва в Първата световна война на:

- А) 28 юли 1914 г., като подкрепя Централните сили
- Б) 23 септември 1915 г., като подкрепя Антантата
- В) 14 октомври 1915 г., като обявява война на Сърбия
- Г) 1 септември 1916 г., като обявява война на Румъния

26. Каква външна политика провежда българската дипломация през 1939 г. според „Указанието“ на министър-председателя Георги Къосеиванов?

„България не може да влезе в Балканското споразумение, защото то гарантира границите, а България не може да ги приеме. (...) Тя следва една очаквателна политика.“

- А) международна изолация
- Б) агресивна експанзия
- В) мирна ревизия
- Г) въоръжен реванш

27. На Парижката мирна конференция (1919 г.) четирите победени държави от Централните сили сключват пет мирни договора, защото:

- А) се създава нова турска държава
- Б) полската държава е възстановена
- В) Австро-Унгарската империя се разпада
- Г) Германската империя е разделена

28. Основен белег на държавите с тоталитарно управление е:

- А) гарантирането на народовластието чрез свободни парламентарни избори
- Б) възстановяването на традиционния култ към монархията и църквата
- В) приемането на важни решения чрез ежегодни референдуми
- Г) централизираната власт, осъществявана от един лидер, партия, идеология

29. С кое историческо събитие се свързва процесът, описан в откъса от речта на Уинстън Чърчил?

„От Щетин на Балтика до Триест на Адриатика през континента се спусна желязна завеса. Зад тази граница се намират всички столици на старите държави от Централна и Източна Европа. Почти навсякъде се установиха полицейски режими и там ... няма истинска демокрация...“

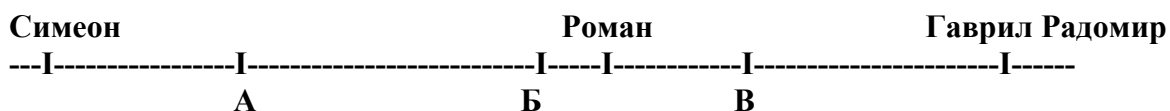
- А) Парижката мирна конференция
- Б) „Студената“ война
- В) Берлинската криза
- Г) „Нежните“ революции в Източна Европа

30. Организацията, която поставя началото на европейската интеграция, е:

- А) Европейската общност за въглища и стомана
- Б) Пактът за стабилност
- В) Европейската банка за възстановяване и развитие
- Г) Европейският парламент

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. На линията на времето са представени български владетели от X-XI век. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете липсващите имена на владетели, така че да бъде спазена хронологичната последователност на управлението им.

32. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете името на личността, която отговаря на описанието:

- А) Водач на църковната борба през Възраждането, съставил прошение с исканията на българите, заточен и починал в Света гора, 1848 г.
- Б) Първият княз на Княжество България, избран през 1879 г.
- В) Български министър-председател, подписал Ньойския договор на 27 ноември 1919 г.

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт:

- А) Приемане на учениците на Св. св. Кирил и Методий в България
- Б) Откриване на първото взаимно училище в българските земи през Възраждането
- В) Издаване на вестник „Независимост“

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящия термин/понятие (пакт, плебисцит, асоциация, уния, администрация, геноцид), което съответства на даденото определение:

- А) Съюз между две държави или между Римската и някоя от източните църкви
- Б) Органите на държавното управление и чиновниците, които работят в тях
- В) Всенародно допитване за решаване на важен държавен въпрос

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската история:

- А) ктитор
- Б) житие
- В) детрониране

36. Прочетете внимателно откъса от *Дневника* на Богдан Филов и отговорете на поставените въпроси:

- А) С влизането на България в коя война се свързва информацията в откъса?
- Б) За кой български цар се отнася описанието в откъса?
- В) Кои са държавите, създали споменатия в откъса Тристранен пакт?

„Когато казах на царя, че според моето мнение за нас няма друг изход, освен да се съобразим със съветите на немците и да подпишем Тристранния пакт, той реагира необикновено силно. Каза, че предпочита да абдикира или да се хвърлим в обятията на Русия. Бои се, че англичаните ще почнат да хвърлят бомби, че народът няма никакво желание да се бие и че може да избухнат смутове.“

37. Разгледайте картата на средновековна България и отговорете на поставените въпроси:

А) За управлението на кой български владетел се отнася?

Б) Кои държави и племена, отразени на картата, са били побеждавани от българските войски при неговото управление?

В) Какво означава защриховането на територията на Сърбия?

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Сградата на коя българска научна институция е представена на фотографията?

Б) През коя година е създадена тази институция и с чии дарителски средства?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как са поставени основите на модерната българска държава (1878-1879 г.)?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какви са разпоредбите на Берлинския договор за устройството на свободната българска държава?
2. Кога и къде е свикано Учредителното събрание и какъв е неговият състав?
3. Между кои две политически течения са основните дискусии в Учредителното събрание и как завършват те?
4. Кои са основните държавни институции и техните правомощия според Търновската конституция?
5. Как протича изборът на български княз и кой град е определен за столица на България?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 28 май 2012 г.

ВАРИАНТ № 1

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	А	1
3.	А	1
4.	Г	1
5.	Б	1
6.	Б	1
7.	Б	1
8.	В	1
9.	А	1
10.	Г	1
11.	А	1
12.	А	1
13.	В	1
14.	А	1
15.	Б	1
16.	А	1
17.	В	1
18.	В	1
19.	Б	1
20.	В	1
21.	Г	1
22.	В	1
23.	Г	1
24.	А	1
25.	В	1
26.	В	1
27.	В	1
28.	Г	1
29.	Б	1
30.	А	1

Задача 31. – 3 точки

- А) цар Петър
- Б) цар Борис II
- В) цар Самуил

Задача 32. – 3 точки

- А) Неофит Бозвели
- Б) Александър Батенберг
- В) Александър Стамболийски

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
Приемане на учениците на Св. Св. Кирил и Методий в България	Княз Борис I	IX в.
Откриване на първото взаимно училище в българските земи през Възраждането	Васил Априлов/Неофит Рилски	XIX в.
Издаване на вестник „Независимост“	Любен Каравелов	XIXв.

Задача 34. – 3 точки

- А) уния
- Б) администрация
- В) плебисцит

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) севастократор Калоян
- Б) св. Иван Рилски
- В) княз Александър Батенберг

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) Втората световна война
- Б) цар Борис III
- В) Германия, Италия, Япония

Задача 37. - 5 точки

- А) цар Симеон
- Б) Византия, Сърбия, маджари
- В) Сърбия е зависима от България

Задача 38. - 4 точки

А) Софийски университет

Б) през 1888 г.; със средствата на Евлоги и Христо Георгиеви

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Как са поставени основите на модерната българска държава (1878-1879 г.)?

1. Какви са разпоредбите на Берлинския договор за устройството на свободната българска държава? **5 точки**
2. Кога и къде е свикано Учредителното събрание и какъв е неговият състав? **4 точки**
3. Между кои две политически течения са основните дискусии в Учредителното събрание и как завършват те? **10 точки**
4. Кои са основните държавни институции и техните правомощия според Търновската конституция? **12 точки**
5. Как протича изборът на български княз и кой град е определен за столица на България? **4 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроси;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.